

รายวิชา วิทยาศาสตร์

รหัสวิชา ว22101

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ **2**

ผู้สอน

นายอรรถชัย ศิริวัฒนศักดิ์

ระบบประสาท

NERVOUS SYSTEM

02

จุดประสงค์ของบทเรียน

ระบุอวัยวะและบรรยายหน้าที่ของ
อวัยวะระบบประสาทส่วนกลางและ
ระบบประสาทรอบนอกในการ
ควบคุมการทำงานของส่วนต่าง ๆ
ของร่างกาย

ทดสอบก่อนเรียน

PRE-TEST

เขียนเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่ถูกต้อง และเขียนเครื่องหมาย X
หน้าข้อความที่ไม่ถูกต้อง

- สมอง ควบคุมการทำงานและรับรู้สีกของอวัยวะทุกส่วนในร่างกาย
- ซีรีบรัม (Cerebrum) ทำหน้าที่ด้านความคิด ความจำ เซอห์นปัญญา เป็นศูนย์กลางควบคุมการทำงานด้านต่าง ๆ การสัมผัส

ทบทวนก่อนเรียน

PRE-TEST

เขียนเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่ถูกต้อง และเขียนเครื่องหมาย X หน้าข้อความที่ไม่ถูกต้อง

- X เซลล์ประสาท (Neuron): ทำหน้าที่ส่งสัญญาณประสาท ประกอบด้วย 2 ส่วนสำคัญ ได้แก่ เดนไดรต์ และแอกซอน
- เซลล์ประสาท (Neuron): ทำหน้าที่ส่งสัญญาณประสาท ประกอบด้วย 2 ส่วนสำคัญ ได้แก่ ตัวเซลล์และใยประสาท

คำถาม

QUESTION

สมองแบ่งออกเป็นกี่ส่วน ได้แก่อะไรบ้าง

ตอบ

ANSWER

สมองแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่

สมองส่วนหน้า สมองส่วนกลาง

และสมองส่วนท้าย

คำถาม

QUESTION

สมองส่วนหน้า (Forebrain) ประกอบด้วย
อะไรบ้าง

ประกอบด้วย เซรีบรัม (Cerebrum)
ทาลามัส (Thalamus) และ
ไฮโปทาลามัส (Hypothalamus)

คำถาม

QUESTION

สมองส่วนกลาง (Midbrain) ทำหน้าที่
เกี่ยวกับอะไร

ตอบ

ANSWER

ทำหน้าที่เกี่ยวกับการมองเห็น การได้ยิน
และการสัมผัส

คำถาม

QUESTION

หากสมองส่วนพอนส์ได้รับความเสียหายจะ
ส่งผลต่อร่างกายอย่างไร

ตอบ

ANSWER

จะส่งผลให้ การเคี้ยวอาหาร การหลั่งน้ำลาย
การเคลื่อนไหวของใบหน้า และควบคุม
การหายใจ มีความผิดปกติ

คำถาม

QUESTION

ถ้าผู้ขับขี่หรือผู้ซ้อนท้ายรถจักรยานยนต์โดยไม่สวมหมวกนิรภัย แล้วเกิดอุบัติเหตุทำให้เกิดอันตรายต่อสมอง จะส่งผลต่อการทำงานของร่างกายอย่างไร

การควบคุมการทำงานบางอย่างของร่างกายอาจสูญหายไป หรืออาจถึงแก่ชีวิตได้ขึ้นอยู่กับว่าอุบัติเหตุเหล่านั้นทำอันตรายกับสมองส่วนใด เช่น ถ้าเกิดอันตรายกับสมองส่วนซีรีเบลลัม การควบคุมการทรงตัวและการเคลื่อนไหวของกล้ามเนื้อต่าง ๆ จะหายไป หรือถ้าเกิดอันตรายต่อก้านสมอง ซึ่งควบคุมการหายใจและการเต้นของหัวใจอาจถึงแก่ความตายได้

ระบบประสาท

NERVOUS SYSTEM

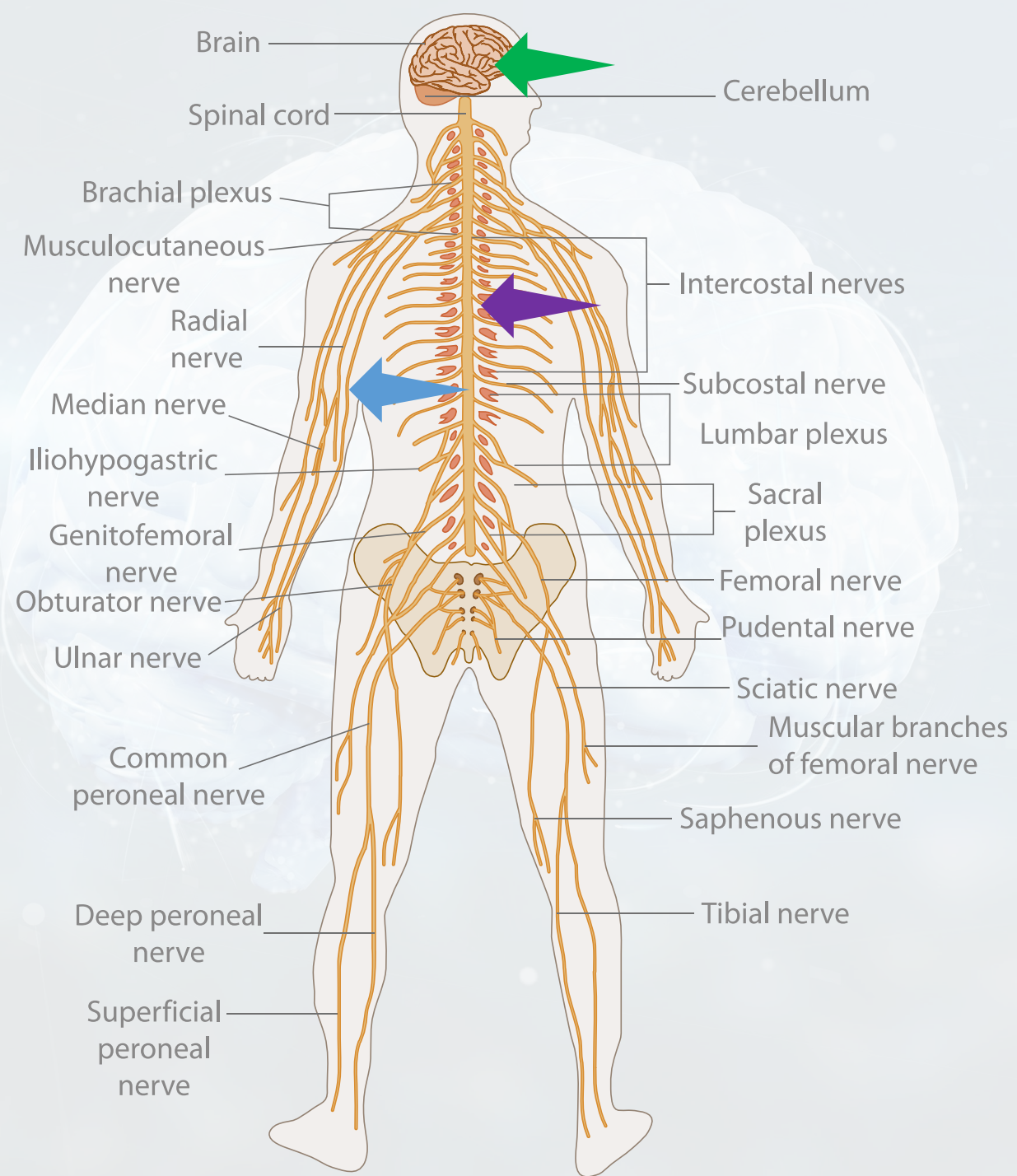
สมอง

ไขสันหลัง

และเส้นประสาท

โครงสร้างของระบบประสาท

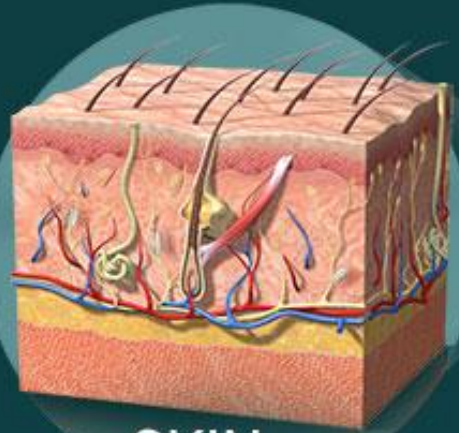
STRUCTURE OF THE NERVOUS SYSTEM

➔ ระบบประสาทส่วนกลาง
(Central Nervous System)

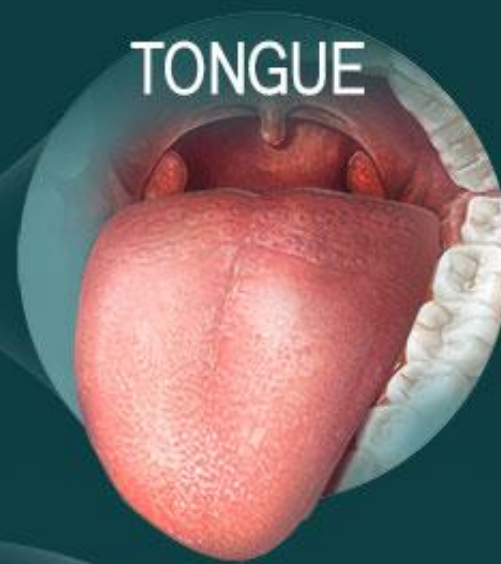
➔ สมอง

➔ ไขสันหลัง

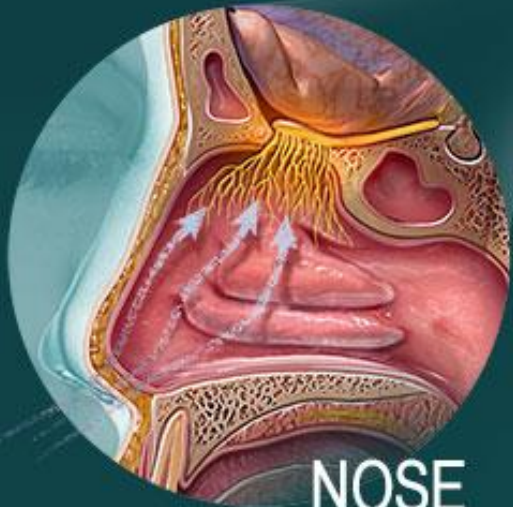
➔ ระบบประสาทส่วนปลาย
(Peripheral Nervous System)

SKIN

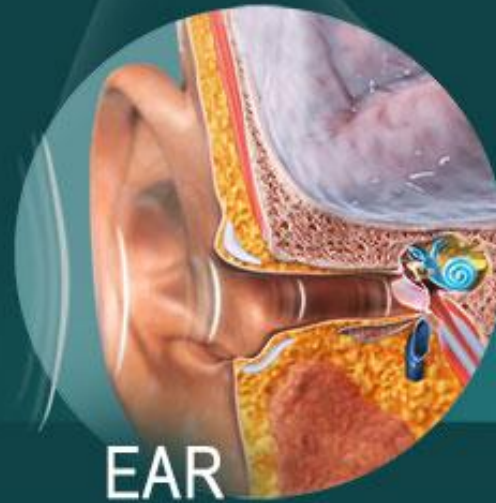
TONGUE

NOSE

EYE

EAR

ประสาทสัมผัส

www.visiblebody.com

ลักษณะการทำงานของระบบประสาทส่วนกลาง

ปฏิกิริยารีเฟล็กซ์

REFLEX

หากนักเรียนเดินเหยียบตะปู
หรือของร้อนๆ ร่างกายนักเรียน
จะตอบสนองอย่างไร

ปฏิกิริยารีเฟล็กซ์

REFLEX

ยกเท้าขึ้นทันทีทันใด โดยที่สมอง
ยังไม่ได้สั่งการ

ปฏิกิริยารีเฟล็กซ์

REFLEX

ปฏิกิริยาการตอบสนองอย่าง

ทันทีทันใดโดยไม่ต้องคิดเรา

เรียกว่า **ปฏิกิริยารีเฟล็กซ์**

HOW YOUR URINARY SYSTEM WORKS?

វង់វង់បុណ្យជីវិត

COMPULSORY-
SCIENCE IPST

[HTTPS://WWW.YOUTUBE.COM/WATCH?V=RDCCCYOJOZS](https://www.youtube.com/watch?v=RDCCCYOJOZs)

(QR CORE កង់គីវិទ្យា សស្វក. កង់ 95)

ปฏิกิริยาเรเฟล็กซ์

QUESTION

ปฏิกิริยาเรเฟล็กซ์เป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้น
แบบทันทีทันใดโดยอัตโนมัติ ควบคุมโดยไขสันหลัง

ไม่ผ่านสมอง

ปฏิกิริยารีเฟล็กซ์

QUESTION

วงจรรีเฟล็กซ์บริเวณหัวเข่า (knee-jerk reflex) เริ่มจาก
เคาะบริเวณหัวเข่าเบา ๆ หน่วยรับความรู้สึกที่อยู่บริเวณ
กล้ามเนื้อจะส่งกระแสประสาทผ่านเซลล์ประสาทรับความรู้สึก
ไปยังไขสันหลัง เซลล์ประสาทสั่งการจะนำคำสั่งจากไขสันหลัง
ไปกระตุ้นให้กล้ามเนื้อต้นขาด้านหน้าหดตัว

ปฏิกิริยาเรเฟล็กซ์

QUESTION

ขณะเดียวกันเซลล์ประสาทรับความรู้สึกจะส่งกระแสประสาทผ่านเซลล์ประสาทประสานงานไปยังเซลล์ประสาทสั่งการเพื่อยับยั้งการหดตัวของกล้ามเนื้อต้นขาด้านหลัง ซึ่งจะทำให้กล้ามเนื้อส่วนนี้คลายตัว เป็นผลให้เกิดการกระตุกขาไปข้างหน้า

คำถาม

QUESTION

เมื่อจับวัตถุร้อนนํ้ากเรียนจะชักมือออกทันที ปฏิกริยา
การตอบสนองโดยการชักมือออกเป็นปฏิกริยารีเฟล็กซ์
หรือไม่ เพราะเหตุใด

ตอบ

ANSWER

เป็นปฏิกริยาารีเฟล็กซ์ เพราะเป็น
การตอบสนองอย่างทันทีทันใด
โดยไม่มี การคิดล่วงหน้า

คำถาม

QUESTION

ปฏิกริยารูปเหล็กที่มีประโยชน์ต่อมนุษย์

อย่างไร

ตอบ

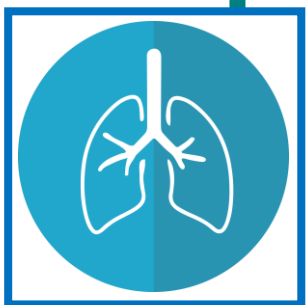
ANSWER

ช่วยป้องกันและหลีกเลี่ยงอันตราย
ที่จะเกิดขึ้นกับร่างกาย

กิจกรรมที่ 2.7

นักเรียนตอบสนองได้ดีแค่ไหน

อ่านวิธีการทำกิจกรรม

วัสดุและอุปกรณ์

ขั้นตอนการทำกิจกรรม

คำถาม

กิจกรรมนี้เรียนเกี่ยวกับ
เรื่องอะไร

ความสามารถในการตอบสนอง
โดยการหลบหนีภัย

คำถาม

กิจกรรมนี้มีจุดประสงค์
อะไร

เพื่อทดสอบและอธิบาย
ความสามารถในการตอบสนอง

คำถาม

วิธีดำเนินกิจกรรมมี
ขั้นตอนโดยสรุปอย่างไร

ขั้นตอนการทำกิจกรรมโดยสรุป

นักเรียนจับคู่กัน คนหนึ่งคว่ำมือ อีกคนหนึ่งจับ
เหรียญบาทอยู่เหนือหลังมือของเพื่อนสูงประมาณ
20 เซนติเมตร จากนั้นปล่อยเหรียญลงบนหลังมือ
นักเรียนคนที่คว่ำมือพยายามหลบไม่ให้ถูกเหรียญ
บันทึกจำนวนที่หลบเหรียญได้

บันทึกผลการทำกิจกรรม

นักเรียน คนที่	บันทึกจำนวนที่หลบเหรียญได้					
	ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3	ครั้งที่ 4	ครั้งที่ 5	รวม
1						
2						

คำถามท้ายการทำกิจกรรม

1

นักเรียนหลบหนีไปได้กี่ครั้ง
แตกต่างกันเพื่อนหรือไม่ อย่างไร

คำถามที่จกการทำกิจกรรม

1

คำตอบขึ้นอยู่กับความสามารถใน
การหลบหลีกของแต่ละคน

คำถามท้ายการทำกิจกรรม

2

ความสามารถในการหลบหนีภัยได้
ขึ้นอยู่กับอะไร

คำถามท้ายการทำกิจกรรม

2

ขึ้นอยู่กับความสามารถในการรับรู้
ของตา และประสิทธิภาพในการ
ทำงานร่วมกันระหว่าง
กล้ามเนื้ออกับระบบประสาท

คำถามท้ายการทำกิจกรรม

3

จากกิจกรรม สรุปได้ว่าอย่างไร

คำถามทั้งการทำกิจกรรม

3

ความสามารถในการตอบสนองของแต่ละคนจะแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับความสามารถในการรับรู้ของอวัยวะรับความรู้สึก เช่น ตา และประสิทธิภาพในการทำงานร่วมกันระหว่างกล้ามเนื้อกับระบบประสาท

คำถาม

ถ้าสมองหรือไขสันหลังถูกทำลายหรือ
ได้รับอันตรายจะมีผลต่อร่างกายอย่างไร

ให้นักเรียนอ่านเนื้อหาจากหนังสือเรียน

สสวท. หน้า 97

สรุป

การดูแลรักษาระบบประสาททำได้หลายทาง เช่น รมั้ดระวังไม่
ให้เกิดความกระทบกระเทือนหรืออันตรายบริเวณศีรษะและกระดูก
สันหลัง ฉีดวัคซีนป้องกันโรคที่เกี่ยวข้องกับสมองหลีกเลี่ยงการใช้สาร
เสพติดหรือสารที่มีผลกระทบต่อระบบประสาท พักผ่อนให้เพียงพอ
ออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ นั้งสมาธิ และรับประทานอาหารที่มี
ประโยชน์ต่อร่างกาย

